

speciale techniek gebruikt om de muren te versterken zonder de muurplanten aan te tasten. Hierbij werden gaten in de muren geboord waarna beton achter de muur werd gespoten. Niet alleen de beschermde vaatplanten kregen de aandacht in het vooronderzoek. In 1998, 2003 en 2004 hebben diverse lichenologen de muren onderzocht en zeldzame soorten gevonden waarvan *Caloplaca albolutescens* (Zuidelijke citroenkorst) wel de meest bijzondere is. Het boek *De Groene vestingmuren van 's-Hertogenbosch* geeft een gedetailleerd beeld van de muurplanten, historie en restauratie-technieken van de stadswallen en grachtenkanten van Den Bosch, in woord en in beeld. Dat de auteurs erg onder de indruk waren van de korstmossen uit zich in de talrijke paginagrote foto's van natuurfotograaf Henk Vennix.

Laurens Sparrius

Erratum en aanvulling op Siebel & Bijlsma (2007), Europese verspreiding en status van Nederlandse mossen. *Buxbaumiella* 77: 22-48.

Het onderschrift van de figuren op p. 34 is deels weggefallen. Hier moet staan:

Huissense Waarden, Grote Bloem. Een rijke groeiplaats van de Europese rodelijstsoort *Ephemerum cohaerens* op de laat droogvallende oever van het wiel. Samen met o.a. *Cyperus fuscus* en *Eleocharis acicularis* (foto's: Rienk-Jan Bijlsma; boven: 9 oktober 2004; onder: 1 mei 2005).

Tabel 11 (Nederlandse mossoorten van internationaal belang) in paragraaf 9 (Internationale betekenis van de Nederlandse flora) is na publicatie van *Buxbaumiella* 77 nog aangepast en opgenomen in:

Bijlsma, R.J. & H.N. Siebel. 2007. Mossen. In J.A.M. Janssen & A.H.P. Stumpel (red.), Internationaal belang van de nationale natuur. Ecosystemen, Vaatplanten, Mossen, Zoogdieren, Reptielen, Amfibieën en Vissen. MNP-rapport 43; 33-39 (te downloaden van www.wotnatuurenmilieu.wur.nl).

Ten opzichte van de *Buxbaumiella*-versie van deze tabel is het criterium Specifieke reden afgevoerd waardoor *Barbilophozia kunzeana* en *Dicranum spurium* zijn komen te vervallen. Van een aantal (sub)atlantisch gematige soorten is het aandeel areaal in Nederland bijgesteld (>1% van het Europese areaal) en deze soorten zijn alsnog opgenomen in de lijst van mossoorten van internationaal belang: *Cephalozia macrostachya*, *Leptodontium flexifolium*, *Lophozia capitata*, *Orthotrichum pulchellum*, *Pohlia lutescens*, *Scleropodium cespitans*, *Scopelophila cataractae*, *Syntrichia latifolia*, *Zygodon conoideus* en *Z. viridissimus*.